אישים באגרות הראי"ה

הרב מנחם מנדל היילפרין, המקובל

מקובל בירושלים, מהדיר כתבי האר"י · שנות חייו אינן ידועות לנו

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

פרטים ביוגרפיים על הרב מנחם מנדל היילפרין לא מצאנו במקורות שבדקנו. מן האגרות עולה שהיה מקובל בירושלים, ידיד קרוב של הרב קוק, ושהוציא לאור יחד עם רבי שלמה מהרי"ל את "שער רוח הקודש" מכתבי האר"י, עם הגהות וביאורים.

הרב קוק על הרב מנחם מנדל היילפרין

באדר תרע"א (1911) שלח לו הרב קוק קול קורא להצלת ישיבת "תורת חיים" בירושלים, ש"צוק העתים" הביא אותה עד סף משבר, ותלמידיה רעבים (כרך ב', אגרת שנג).

בסיוון תרע"ב (1912) הודה הרב קוק לו ולרבי שלמה מהרי"ל על "שער רוח הקודש" שהוציאו לאור עם הגהותיהם וביאוריהם, וברך אותם שימשיכו להוציא גנזים, "להמשיך שפע קודש ורוח חדות אלקים חיים, רוחא דמלכא משיחא" (כרך ב', אגרת תלא).

האגרות

כרך ב', אגרת שנג: בכ"ח באדר תרע"א, מיפו: משלוח קול קורא להצלת ישיבת "תורת חיים" בירושלים.

"קול קורא להציל מחורבן אחד ממקדשי התורה"

כרך ב', אגרת תלא: בד' בסיוון תרע"ב, מיפו, אליו ואל רבי שלמה מהרי"ל: תודה על "שער רוח הקודש" עם הגהותיהם.

"להמשיך שפע קודש ורוח חדות אלקים חיים, רוחא דמלכא משיחא"

נוסח האגרות

2 האגרות שבהן נזכר הרב מנחם מנדל היילפרין, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת שנג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ח אדר תרע"א - יפו **נמען:** הרב מנחם מנדל היילפרין

הרב קוק שולח קול קורא להצלת ישיבת 'תורת חיים' בירושלים, שמשמשת מבצר לתורה ובה מאות תלמידי חכמים. בגלל צוק העתים היא על סף משבר, ותלמידיה רעבים. הרב קוק קורא לרבנים ולנדיבים להצילה.

עיקרי הדברים

- קול קורא להצלת ישיבת 'תורת חיים'.
- מצוקת תלמידי החכמים.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ח אדר תרע"א[4].

שלו'[5] וברכה באה"ר[6] לכבוד ידיד לבבי ונפשי הרב המאוה"ג[7] חכם.

הרזים, אוצר אור יקרותו מו"ה[8] מנחם מענכין היילפרין שליט"א[9].

אחדשה"ט[10] באה"ר וידידות אמת.

הנני שולח בזה לכבוד רב רחים ליבאי, את הקול-קורא. ואפריון אמטי לכת"ר[11] ידי"נ[12] שי'[13] שהודיעני תוכן הענין, כי מה לא אדע בפרטיות ממצבם של יתר המוסדות, וביחוד מאשר נתכונן המעמד בישיבה על להבא בסדר נכון.

יתן השי"ת[14] ויתקבלו ברצון דברי ודברי כל המדברים טובה ותהילה על הישיבה הקדושה ומחזיקי ידיה, ומאופל וממחשך יציץ לנו ציץ ופרח, לברכה ותפארת לאור ד' והדרת תורת חיים. והי'[15] ז"ש[16] וברכה כנה"ר[17] ונפש ידי"ע[18] דוש"ת[19] באה"ר, מצפה לתשועת ד' על עמו עירו ונחלתו במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק ה"ק

קול קורא

להציל מחורבן אחד ממקדשי התורה אשר בירושלם עיר הקודש ת"ו היא הישיבה הגדולה, הנאדרה בקודש, "תורת חיים", אלקים יכוננה.

לכבוד אחינו היקרים בארץ ובחוצה לארץ, להוד מעלת הרבנים הגאונים יושבי על מדין, והגבירים הנדיבים, רבי הפעלים, וכל עם ד' הגוי כולו, הקרובים והרחוקים, שלו' וברכה מקודש.

אחים יקרים ואהובים, אלופי ורבותי, לא לספר באזניכם את אשר לא תדעו באתי כעת בדברי אלה המעטים, כי-אם לעורר את רוחכם הטהור על דבר אשר מבלעדי ידעתם. בכל תפוצות ישראל בגולה,

וקל-וחומר במלא רוחב ארץ ישראל, נודעה למשגב הישיבה הגדולה "תורת חיים". הכל יודעים את שמה הגדול, את פעולתה הנפלאה, לרוממות קרן התורה, להגדלתה והאדרתה, בעיר בית חיינו, בירושלים. הישיבה הגדולה והקדושה הזאת מתנוססת היא זה תקופת-שנים נכבדה, כאבן נזר, במרום הר ציון, אין די באר גודל ערכה יפעתה והדרת פעלה. מבצר משגב ומעוז היא הישיבה הרבתי הזאת, לתורה ולתעודה, ליראת ד' טהורה ומקלט לאהב דת קודש, בהר הקודש. בביתה וחומותיה יחסיון תלמידי-חכמים רבים למאות, גדולי תורה ויראה, ומהם אריות שבחבורה, הראויים לאות ולמופת בישראל.

והנה על-ידי צוק העתים, וריבוי ההוצאה המוכרחת, באה הישיבה הגדולה הזאת עד משבר, ולעת-עתה אין לשער כמה מר ואיום הוא גורלה. בני ציון היקרים, תלמידי חכמים מצויינים, גדולי תורה, יראה ודעת, שמקור מחיתם הוא קופת הישיבה, מתמוגגים הם ומשפחותיהם בעוצר רעה ויגון, ברעב וחוסר כל, והבית הגדול הזה שמגדילין בו תורה, ומקדשין בו שם שמים בכינוס לצדיקים הנאה להם ונאה לעולם, עומד הוא ח"ו[20] לפול בנופלים, והאור הגדול הזה, אשר זרח בהדרת כבודו על ציון ובניה בוניה, עומד הוא, חלילה, להיות כבה. אוי, מה נורא הוא הרעיון, אם חלילה אור-יקרות זה יכבה.

בטוחים אנו בחסד ששומר אמת לעולם, האומר לציון תוסד, ולמקראיה ומוסדות קדשיה שיכוננו, כי לא יטוש את עמו ונחלתו, ולא יתן למוט את רגלי כסא כבוד תורתו בהר קדשו. נדיבי עם אלקי אברהם", מקורב ומרחק, יכירו וידעו מה היא ישיבת תורת חיים בירושלים לישראל. ובאמת ב"ה כי האיר המזרח, ואור ישועה הנה החל לזרח.

ועתה עיני כל אוהבי תורה, מוקירי תורת חיים, נשואות אל כבוד יקירי עם ד', שיקומו לעזרת ד ' בגבורים", לרומם בכבוד הראוי את הבית הגדול הזה, לתן יד בכבוד והדר, בחבת קודש ואמונת אומן, לכלכלתו וסיפוקו, למען לא ייבש המעין המפכה מים קדושים מי התורה והיראה, על מכון הר ציון, ולא יקצץ האילן, העושה פרי קודש הילולים בנוה צדק הר הקודש. חושו נדיבי עם נדיב, קומו על נדיבות, חזקו והתחזקו למען עיר אלקינו כבודה וגדלה, למען אור תורתה, פארה והדרה, שאו ידיכם קודש לד', להוסיף אומץ בחיזוק ואימוץ, לטובת הישיבה הגדולה והקדושה הזאת, מקור חיים כבוד וברכת עולמים לירושלים עיר הקודש, ולכל עם ד' הגוי כולו, אשר עיניו ולבו לציון עיר חמדתו. עורו והתעוררו, עושים ומעשים, החלש יאמר גבור אני, עת היא עת הזאת לנו לעשות לד', להרים על גפי מרומי קרת עיר עז לנו, את כבוד התורה ומכונה מכון שבתה בהר הקודש בירושלים, בישיבה הנהדרה והקדושה תורת חיים, שכבודה מלא עולם.

חזקה היא תקותי, שהדברים היוצאים מן הלב יכנסו בלבות עם קדוש והיו לברכה, ויעשו פרי ישוה להם, והדרת כבוד הרבנים גאוני ישראל, בכל עיר ועיר ובכל פלך ופלך, בכל ארצות פזורי עדר ד' הנפוץ, וכל הנדיבים טהורי לב אוהבי תורה ודורשי שלו' ירושלים וחפצים בשלומה וכבודה, וכל אשר רוח ד' ואהבת עמו, ארץ חמדתו ועיר קדשו, תפעמהו, כולם יחד יקומו על נדיבות לעדור בלא לב ולב, להשגיא פעלים ולהפרות ישע, וצמח צדקה, אשר החל בחסדי צור ישראל ב"ה לצמח לתשועת הישיבה הגדולה הזאת, יגדל ויצמיח, יעשה שורש למטה ופרי למעלה, לתפארת ציון וירושלים, ותפארת כל בית

ישראל, אשר בכבודה יתימרו. ואור ד' יאר לנו ולכל הנותנים יד לקומם את הבית הגדול לתורה ולתעודה בתוככי ירושלים, ויזכו לראות בבנין שלם ובשוב ד' את שיבת ציון, בבא גאולים לתוכה ברנה ושמחת עולמים, מלכם לפניהם וד' בראשם, כנפשם היקרה ונפש המדבר בצדקה לכבוד עיר האלקים ומכון קודש תורתה תורת חיים, חותם בברכה מקודש, בצפיית ישועה לעם ד' לעירו ונחלתו, במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

עבד לעם קדוש על אדמת הקודש פעה"ק[21] יפו והמושבות ת"ו[22]

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"א - השנה תרע"א (1910/1911)
5. שלו' - שלום
6. באה"ר - באהבה רבה
7. המאוה"ג - המאור הגדול
8. מו"ה - מורנו הרב
9. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
10. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
11. לכת"ר - לכבוד תורתו
12. ידי"נ - ידיד נפשי
13. שי' - שיחיה
14. השי"ת - השם יתברך
15. והי' - והיה
16. ז"ש - זה שלום
17. כנה"ר - כנפשו הרמה
18. ידי"ע - ידידו עוז
19. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
20. ח"ו - חס ושלום
21. פעה"ק - פה עיר הקודש
22. ת"ו - תבנה ותכונן

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תלא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' סיון תרע"ב - יפו **נמען:** המקובלים ר' מנחם מנדל היילפרין ור' שלמה מהרי"ל

הרב קוק מודה על 'ישער רוח הקודשי' (מכתבי הארי"י) עם הגהותיהם וביאוריהם, ומברך אותם להמשיך להוציא גנזים, שימשיכו 'רוחא דמלכא משיחא'.

עיקרי הדברים

- תודה על 'ישער רוח הקודשי'.
- הוצאת כתבי קבלה.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ד' סיון תרע"ב[4].

מחמדי לבבי ונפשי, אישוני עיני וחביבי רוחי, הרבנים המאוה"ג[5] מארי רזין קדישין, פקיחי עינין וחגירי זיינין, מופיעי אורות להבין ולהורות, כקש"ת[6] מו"ה[7] מנחם מענכין היילפרין ומו"ה[8] שלמה מהרי"ל[9] שליט"א[10]. אור ד' וזיו תורתו, ברכת שלומו וזיו חדותו עלי אהלם, אוהל ישרים, יפריח בכט"ס[11], ושמחת החג הקדוש, יום מתן תורתנו, בחדו סגי, באה"ר[12] כמים הפנים לפנים

אחדשה"ט[13] באה"ר וחיבה יתירה נודעת.

הנני בזה לשלם להדרת קדושת כת"ר[14] שלמי תודתי על מנחת הקודש, אשר הואילו בטובם ואהבתם הקדושה לשלח אלי הצעיר, הספה"ק[15], "ישער רוה"ק", מעוטר בציצי פרחי הגהותיהם וביאוריהם הנחמדים, מלאי זיו והדר. יישר חילם על כל הטוב אשר עשו לבית ישראל, ויהי נא ד' עמם לכונן מעשי ידיהם לטובה ולברכה, ויושיטו לנו עוד גנזי חמודות מוארים ומוגהים, להמשיך שפע קודש ורוח חדות אלקים חיים, רוחא דמלכא משיחא, על עם ד' ועל השרידים אשר ד' קורא, המזכירים את ד' ולא דמי להם, עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהילה בארץ", במהרה בימינו אמן.

ברוכים אתם לשמים, אלופי היקרים, ברוכים מכל דורשי ד' ועוזו, ויהי נועם ד' עמכם לברככם באורך ימים ושנות חיים טובים וארוכים, ברוממות קרן בשם ד' אל מסתתר אלקי ישראל, מושיע חוסיו מספרי כבודו ומודיעי עלילותיו למען שמו. והי'[16] ז"ש[17] וברכת עולמים, שמחת הרגל וכט"ס[18], כנה"ר[19] ונפש ידי"ע[20] דוש"ת[21] באה"ר,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ב - השנה תרע"ב (1911/1912)
5. המאוה"ג - המאור הגדול
6. כקש"ת - כבוד קדושת שם תפארתו

7. מו"ה – מורנו הרב
8. ומו"ה – ומורנו הרב
9. מהריי"ל – מורנו הרב רבי שמות שמתחילים באותיות י, ל (למשל: יעקב + לוי) – הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
10. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
11. בכט"ס – בכל טוב סלה
12. באה"ר – באהבה רבה
13. אחדשה"ט – אחרי דרישת שלומו הטוב
14. כת"ר – כבוד תורתו
15. הספה"ק – הספרים הקדושים
16. והי' – והיה
17. ז"ש – זה שלום
18. וכט"ס – וכל טוב סלה
19. כנה"ר – כנפשו הרמה
20. ידי"ע – ידידו עוז
21. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו